

Plats och tid: Brisen / Grynnan Kommunhuset Strömsvik, 2023-11-07, 08:15:00

- Upprop
- Val av protokollsjusterare

Nr	Dnr	Ärende	Föredragande och ca tid
1	Nämnd.2023.1	Information KS-BUU a) Information från sektorchef b) - Arbetslöshet, trender och analys - Statistik och uppföljning badhus c) Ekonomi d) - Statistik elever/barn - Skolplikt e) Regler och inköp för kläder f) Kontaktpolitiker g) Fördjupad biblioteksgenomlysning	 08.15 Birgitta Modig 08.35 Mikael Johnsson 09.05 Nadja Kartushina 09.20 Ann-Catrin Stening 10.00 Maria Drott 10.15 Birgitta Modig 10.25 Birgitta Modig
2	KS-SA.2023.44	Sammanträdestider 2024	
3	KS-BU.2023.34	Genomlysning av biblioteksverksamhet	
4	Nämnd.2023.6	Frågor	

Stefan Kemle (LPo)
Ordförande

Jasmina Kovacevic
Sekreterare

(1)

Nämnd.2023.1

Information KS-BUU

- a) Information från sektorchef
- b) - Arbetslöshet, trender och analys
- Statistik och uppföljning badhus
- c) Ekonomi
- d) - Statistik elever/barn
- Skolplikt
- e) Regler och inköp för kläder
- f) Kontaktpolitiker
- g) Fördjupad biblioteksgenomlysning

Kommunstyrelsens barn- och utbildningsutskotts beslut

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

(1)

Nämnd.2023.1

Beslutet skickas till

Xxxxx

Akten

Justerare

.....

.....

(2)

KS-SA.2023.44

Sammanträdestider 2024

Kommunstyrelsens barn- och utbildningsutskotts beslut

Kommunstyrelsens barn- och utbildningsutskott beslutar att anta förslag till sammanträdesplan med följande sammanträdestider år 2024:

- 2024-01-23
- 2024-02-20
- 2024-03-19
- 2024-04-16
- 2024-05-14
- 2024-06-18
- 2024-09-10
- 2024-10-08
- 2024-11-05
- 2024-12-03

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har 2020-03-30 § 27 beslutat att sammanträdestider för kommande år ska antas av kommunfullmäktige vid sammanträdet innan sommaruppehållet.

Kansliet har tagit fram förslag till sammanträdestider 2024 för kommunfullmäktige och kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och kommunstyrelsens utskott antar sina egna sammanträdestider. Utskotten beslutar om sina sammanträdestider efter att tiderna har antagits för kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige antog sina sammanträdestider

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse från Sektor Service och Samhällsbyggnad 2023-03-24
Förslag till sammanträdestider 2024

Beslutet skickas till
Akten

Tjänsteställe/Handläggare

Sektor Service och Samhällsbyggnad
Lova Hästö
Kanslisamordnare
Tel: 0123-193 18
E-post: lova.hasto@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsens utskott

Sammanträdestider 2024

Förslag till beslut i kommunstyrelsens arbetsutskott

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att anta förslag till sammanträdesplan med följande sammanträdestider år 2024:

- 2024-01-24
- 2024-02-21
- 2024-03-20
- 2024-04-17
- 2024-05-15
- 2024-09-11
- 2024-10-09
- 2024-11-06
- 2024-12-04

Förslag till beslut i kommunstyrelsens barn- och utbildningsutskott

Kommunstyrelsens barn- och utbildningsutskott beslutar att anta förslag till sammanträdesplan med följande sammanträdestider år 2024:

- 2024-01-23
- 2024-02-20
- 2024-03-19
- 2024-04-16
- 2024-05-14
- 2024-06-18
- 2024-09-10
- 2024-10-08
- 2024-11-05
- 2024-12-03

Förslag till beslut i kommunstyrelsens stöd- och omsorgsutskott

Kommunstyrelsens barn- och utbildningsutskott beslutar att anta förslag till sammanträdesplan med följande sammanträdestider år 2024:

- 2024-01-22
- 2024-02-19

- 2024-03-18
- 2024-04-15
- 2024-05-13
- 2024-09-09
- 2024-10-07
- 2024-11-07
- 2024-12-02

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har 2020-03-30 § 27 beslutat att sammanträdestider för kommande år ska antas av kommunfullmäktige vid sammanträdet innan sommaruppehållet.

Kansliet har tagit fram förslag till sammanträdestider 2024 för kommunfullmäktige och kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och kommunstyrelsens utskott antar sina egna sammanträdestider. Utskotten beslutar om sina sammanträdestider efter att tiderna har antagits för kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige antog sina sammanträdestider

Beslutsunderlag

Förslag till sammanträdestider 2024

Beslutet skickas till

Akten

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Karl Öhlander
Kommundirektör

(3)

KS-BU.2023.34

Genomlysning av biblioteksverksamhet

Kommunstyrelsens barn- och utbildningsutskotts beslut

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxx

Akten

Tjänsteställe/Handläggare

Sektor Barn, Utbildning, Arbetsmarknad och
Kultur

Mottagare

Kommunstyrelsens barn- och
utbildningsutskotts

Genomlysning av biblioteksverksamhet

Förslag till beslut i kommunstyrelsens barn- och utbildningsutskott

Förslag att lägga genomlysning till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens barn- och utbildningsutskotts beslut enligt protokoll den 16 maj 2023 KS-BUU §21 att sektorn tilldelades ett uppdraget att genomföra en noggrann genomlysning av biblioteksverksamheten. Syftet med denna genomlysning är att redovisa samtliga relevanta aspekter av biblioteksverksamheten, inklusive kostnader, statistik och aktuella kontrakt. Genomlysningen ska redovisat under augusti/september 2023.

Kommunstyrelsens barn- och utbildningsutskotts gav den 2023-08-22 Sektorn i uppdrag att ytterligare fördjupa utredningen och lägga förslag på kostnadseffektivitet och ökad service. Särskilt beakta öppettider, digitala-tekniska alternativ och samverkan med skolorna.

Beslutsunderlag

Fördjupad utredning av biblioteksverksamhet
Genomlysning av biblioteksverksamhet.

Beslutet skickas till

Sektorchef
Akten

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Birgitta Modig
Tillförordnad Sektorchef

FÖRDJUPAD UTREDNING AV KOMMUNENS BIBLIOTEKSVERKSAMHET

SEKTOR BARN, UTBILDNING, ARBETSMARKNAD OCH KULTUR

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Bakgrund och syfte – fördjupad utredning	3
Öppettider	3
Utökad öppettid huvudbiblioteket	3
Minskad öppettid Gusums filial och oförändrad i Ringarum.....	4
Lägga ner filial	4
Kostnad	4
Digitaltekniska alternativ = meröppet.....	5
Kostnad	5
Samverkan med skolan.....	5
Lokal, säkerhet och konsekvenser	5
Kostnad	6
Sammanfattning.....	6

BAKGRUND OCH SYFTE – FÖRDJUPAD UTREDNING

På utskottsmöte den 16 maj 2023, protokoll 2023-05-16- KS-BUU §21 uppdrog *Kommunstyrelsens barn- och utbildningsutskott*, sektorn att genomföra en översyn av kommunens biblioteksverksamhet utifrån kostnad, statistik och aktuella kontrakt. Översynen redovisades på utskott den 22 augusti 2023.

Efter redovisningen, protokoll 2023-08-22 KS-BUU §27, uppdrogs sektorn att ytterligare fördjupa utredningen och lägga förslag utifrån:

- *kostnadseffektivitet*
- *ökad service*

Den fördjupade utredningen ska särskilt beakta:

- *öppettider*
- *digitaltekniska alternativ*
- *samverkan med skolan*

ÖPPETTIDER

Kommunens biblioteksverksamhet har en hög servicegrad. Huvudbiblioteket har generösa bemannade öppettider. Jämförelsestatistik för öppettider på huvudbibliotek hämtad från *Kolada.se* blir missvisande då öppethållande inkluderar meröppet d v s obemannade öppettider med reducerad service.

Öppettider								
	Må	Ti	On	To	Fr	Lö	Sö	Sommarstängt
Valdemarsvik	10-18	10-18	10-18	10-18	10-17	11-13	Stängt	
Gusum	13-17	Stängt	10-17	Stängt	Stängt	Stängt	Stängt	x
Ringarum	Stängt	10-18	Stängt	Stängt	Stängt	Stängt	Stängt	x

Bild hämtad från tidigare genomlysning av kommunens biblioteksverksamhet, augusti 2023.

UTÖKAD ÖPPETTID HUVUDBIBLIOTEKET

Utökade öppettider på huvudbiblioteket med bemanning skulle ge en ökad tillgänglighet och service. Det är möjligt att utöka öppettider till 47 – 51 h i veckan beroende på hur arbetstid kan nyttjas i organisationen.

MINSKAD ÖPPETTID GUSUMS FILIAL OCH OFÖRÄNDRAD I RINGARUM

Att minska öppettiderna för filialen i Gusum till en dag i veckan är nödvändigt för att möjliggöra utökad bemannad öppettid på huvudbiblioteket i centralorten. Filialen skulle då ha öppet i samma omfattning som det integrerade folk- och skolbiblioteket i Ringarum.

LÄGGA NER FILIAL

Nedläggning av biblioteksfilialen i Gusum är ett alternativ som minskar servicegrad i närsamhället. Det är cirka en mil till biblioteket i Ringarum och drygt en mil till huvudbiblioteket i centralorten. Alternativet är att betrakta som kostnadseffektivt om man ser till kostnad för personal och lokaler, förutsatt att personalstyrkan minskas.

Gusum har lägre utlåningssiffror visar statistik för perioderna nedan. Bilden är hämtad från tidigare genomlysning av kommunens biblioteksverksamhet, augusti 2023.

Perioden 220101- 221231	Utlån	Aktiva låntagare	Besök*
Valdemarsvik	30 985	1 401	36 563
Gusum**	2 950	214	1 167
Ringarum**	7 554	198	3 298

Perioden 230101- 230510	Utlån	Aktiva låntagare	Besök*
Valdemarsvik	9 789	837	13 783
Gusum**	1 344	146	772
Ringarum**	3 162	137	1 310

* Föreläsningar, information, digital utbildning, föreningsliv, utställningar etc.

**Gusums elever är inte med i statistiken (utlån sker i skolbiblioteket) medan Ringarums skolas elever är medräknade.

KOSTNAD

Förslaget att öka bemannad öppettid i centralorten innebär en mindre kostnad gällande ersättning för obekväm arbetstid under helger. En kostnad som idag ligger i dag på 61,90 kr/timme.

Filialen i Gusum har i dag verksamhet som är bemannad två dagar i veckan och en årskostnad som inkluderar lokalhyra, telefoni, kopiator och lokalvård på 152 tkr på ett år. Då är inte personalkostnad medräknad. En nerläggning av filialen i Gusum innebär minskade kostnader enligt ovan. För att möjliggöra utökade öppettider med bemanning på huvudbiblioteket behövs den personal som arbetar i Gusum, varför personalkostnad förblir oförändrad.

Om nedläggning av filial i Gusum också innebär att biblioteksverksamhetens totala personalstyrka ses över och minskas med en tjänst motsvarande 350-400 tkr/helår ökar det kostnadseffektiviteten men med försämrad servicegrad.

Biblioteksverksamheten har tidigare genomfört justeringar i tjänstefördelning under 2023, vilket kommer att få effekt under 2024. Viktigt att ambitionsnivå diskuteras.

DIGITALTEKNISKA ALTERNATIV = MERÖPPET

Digitaltekniska alternativ möjliggör meröppet. Meröppet innebär tillgänglighet till bibliotek och dess utbud men med minskad servicegrad utifrån att biblioteket är obemannat.

Införande av meröppet genererar kostnader för nödvändiga digitaltekniska system. Det befintliga grundsystemet för att hantera in- och utlåning måste uppdateras och system för att komma in i bibliotekslokaler behöver införskaffas. För att avgränsa övrig verksamhet i Funkishuset är ingång till biblioteket från Storgatan under meröppetid.

Det kan finnas risk för att meröppet medför skadegörelse och missbruk av lokaler varför övervakning av väktare och kamera kan behöva ses över.

KOSTNAD

Kostnaden för digital teknik för in- och utlåning under obemannad tid beräknas som lägst till 235 tkr, sedan tillkommer kostnader för inloggning för åtkomst till lokaler och eventuell utökad övervakning med kameror och väktare.

SAMVERKAN MED SKOLAN

Servicegraden till skolorna är god och skolbibliotekarier ses som en viktig resurs i skolan. Från hösten 2025 kommer det vara lag på bemannade skolbibliotek. I dag finns samverkan mellan bibliotek och skolor. Skolbibliotekarier har delade tjänster mellan skola och folkbibliotek. Samverkan sker också med Tryserums friskola. I Ringarums skola finns ett integrerat folk- och skolbibliotek som är öppet en dag i veckan.

Gusums biblioteksfilial finns i Folkets hus sedan ett antal år. Skolledning är positiv till en lösning med integrerad verksamhet som liknar den i Ringarums skola.

LOKAL, SÄKERHET OCH KONSEKVENSER

Den lokal i Gusums skola som skulle kunna vara lämplig för biblioteksverksamhet ligger på andra våningen. För att lokalen ska vara funktionell och tillgänglig krävs anpassningar. Hiss finns i byggnaden medan handikapptoalett samt vanlig toalett inte finns på våningsplanet. I anslutning till biblioteksfilial saknas handikapparkering.

Flera säkerhetsaspekter behöver ses över som avgränsning av skolans utrymmen, trafiksäkerhet, brandsäkerhet och utrymningsvägar.

Att flytta filialen till skolan kan innebära mindre tillgänglighet då skolan inte ligger centralt. Biblioteksfilialen i Folkets Hus fungerar som en mötesplats, speciellt efter det att caféet (drivs av Folket Hus) startade. För skolan skulle servicegraden öka med ett större utbud av böcker. Minskat utrymme i skolan kan medföra att konsekvenser för skolans organisation.

KOSTNAD

Det är förenat med kostnader att anpassa lokaler och för att möjliggöra tillgänglighet i ett integrerat folk- och skolbibliotek i Gusums skola, med andra ord en förändring som inte är kostnadseffektiv. Med anpassningar som handikapptoilet och brandutgång inklusive arbete hamnar kostnaden på cirka 1 miljon kr.

SAMMANFATTNING

Utifrån:

- *kostnadseffektivitet*
- *ökad service*

och områden att särskilt beakta:

- *öppettider*
- *digitaltekniska alternativ*
- *samverkan med skolan*

visar den fördjupade utredningen att:

- utökade öppettider med bemanning i centralorten uppfyller både krav på ökad servicegrad och kostnadseffektivitet
- det digitaltekniska alternativet ökar tillgänglighet, men minskar kostnadseffektivitet
- integrerat folk- och skolbibliotek i Gusums skola ökar inte servicegrad och kostnadseffektivitet
- minskade öppettider för Gusums filial ger minskad servicegrad men till begränsad kostnadseffektivitet
- nedläggning av Gusums filial är kostnadseffektivt men till lägre servicegrad
- den totala personalstyrkan minskas med en tjänst är ett kostnadseffektivt alternativ, men kan innebära lägre servicegrad

För kommunens biblioteksverksamhet är målet en hög servicegrad till alla innevånare. Förändringar kan innebära sänkt ambitionsnivå.

Att utöka öppettiderna för huvudbiblioteket ökar servicegraden i centralorten. Noterbart är att Östra Ed och Tryserum saknar filialer och att Gryt organiserat bibliotek på privat initiativ. Utökning av bemannande öppettider i huvudbiblioteket är avhängig personalorganisation, ändring av öppettider alternativt nedläggning av Gusums filial. Den digitala tekniken för obemannat meröppet medför högre servicegrad men till höga kostnader. Ett folk- och skolbibliotek i Gusums skola blir inte kostnadseffektivt, framförallt utifrån att det saknas lämplig lokal i skolan.

Att minska antalet tjänster kan leda till lägre servicegrad och minskade öppettider på huvudbiblioteket. Det bör tydliggöras att biblioteksverksamheten genomfört justeringar av personalstyrkan med borttagande av 80 procent under 2023, vilket kommer att få effekt i budget under 2024. Sammanlagt har biblioteksverksamheten 475 procent i tjänstefördelningen där 50 procent är uppdrag som skolbibliotekarie d v s den totala tjänstefördelningen för kommunens biblioteksverksamhet hamnar på 425 procent.

GENOMLYSNING AV KOMMUNENS BIBLIOTEKSVERKSAMHET

SEKTOR BARN, UTBILDNING, ARBETSMARKNAD OCH KULTUR

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Bakgrund och syfte.....	3
Perspektiv i översynen	3
Nationell styrning	3
Nationell biblioteksstrategi.....	3
Kommunal styrning	4
Götabiblioteken.....	4
Nuläge.....	4
Organisation	5
Statistik	5
Ekonomi.....	7
Lön – och lokalkoster	7
Omvärldsorientering och aktuell forskning.....	8
Folkbibliotek i glesbygd utifrån ett demokratiperspektiv	8
Bibliotekets roll i hållbar utveckling.....	8
Läsförmåga, några olika perspektiv	8
Framtid	9
Källförteckning.....	9

BAKGRUND OCH SYFTE

På utskottsmöte den 26 maj 2023 uppdrar *Kommunstyrelsens barn- och utbildningsutskott* sektorn att genomföra en översyn av kommunens biblioteksverksamhet utifrån kostnad, statistik och aktuella kontrakt. Översynen ska redovisas på utskott den 22 augusti 2023.

PERSPEKTIV I ÖVERSYNEN

Aktuella perspektiv i översynen är:

- Uppdrag
- Organisation
- Ekonomi
- Kvalitet

NATIONELL STYRNING

Enligt bibliotekslagen (2013:801) ska kommuner och regioner ta fram planer för biblioteksverksamheten. Alla kommuner ska ha folkbibliotek som är tillgängliga för alla, är anpassade till olika användares behov och ger medborgarna fri tillgång till medier och information. Utbudet ska präglas av allsidighet och kvalitet samt finnas i olika format för att alla medborgare ska kunna ta del av den information de önskar.

Den regionala och kommunala biblioteksverksamheten omfattar folk-, skol- och sjukhusbibliotek samt regional biblioteksverksamhet. De offentliga biblioteken ska verka för läsfrämjande, kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning och har i det en viktig funktion som arena för det offentliga samtalet. Det pågår ett arbete att ta fram en ny regional biblioteksplan (se vidare under rubriken källor).

Även diskrimineringslagen påverkar bibliotekens uppdrag. Mänskliga rättigheter som utgångspunkt är också nödvändigt att väga in när en biblioteksplan utarbetas. För barns rättigheter gäller särskilt barnkonventionen vars syfte är att garantera alla barn deras mänskliga rättigheter. Som en följd av detta pågår ett arbete med lånekort till barn. Det är en demokratisk rättighet att få läsa det man vill.

För skolornas biblioteksverksamhet gäller Skollagen (2018:800). Alla elever i alla skolformer ska ha tillgång till skolbibliotek.

NATIONELL BIBLIOTEKSSTRATEGI

Den nationella biblioteksstrategin syftar till att stärka det svenska biblioteksväsendet dvs att öka tillgången till litteratur och information för alla, i enlighet med bibliotekslagen. Regeringen identifierar tre fokusområden för biblioteksverksamhetens kvalitet och utveckling:

- ett biblioteksväsende som är tillgängligt och relevant för alla
- ett biblioteksväsende som bidrar till och följer samhällets utveckling
- en välfungerande nationell infrastruktur för biblioteksväsendet

KOMMUNAL STYRNING

Biblioteksplanen är ett politiskt styrdokument och ett verktyg för att ta tillvara biblioteksresurser, samverka och möjliggöra utveckling. Planen omfattar vision och mål för biblioteksverksamheten. Valdemarsviks kommuns nuvarande biblioteksplan gäller till och med 2024.

Kommunstyrelsens verksamhetsplan 2023 innehåller inriktningsmål som bygger på *Vision 2025* med koppling till *Agenda 2030*. Sektorn har upprättat en *arbetsplan* utifrån verksamhetsplanen där det beskrivs hur sektorns ska arbeta utifrån inriktningsmålen. Några exempel ur arbetsplanen som berör biblioteksverksamheten:

- *Marknadsföra verksamhet och utbud inom kultur- och musikskola, bibliotek och badhus för att berika fritiden*
- *Fortsätta att utveckla biblioteks - och kulturverksamhet*

GÖTABIBLIOTEKEN

Götabiblioteken är ett samarbete mellan folkbiblioteken i Boxholm, Finspång, Kinda, Linköping, Mjölby, Motala, Norrköping, Söderköping, Tranås, Vadstena, Valdemarsvik, Ydre, Åtvidaberg och Ödeshög kommun. Syftet med samarbetet är att använda bibliotekens resurser ändamålsenligt och erbjuda medborgarna en god biblioteksservice. Samarbetet innebär bland annat en gemensam bibliotekskatalog, webbplats och ett grundutbud av e-tjänster. Bibliotekens medier är tillgängliga för alla användare i kommunerna, vilket innebär tillgång till ett mycket stort mediebestånd.

NULÄGE

Valdemarsviks biblioteksverksamhet har utvecklats utifrån nationellt och kommunalt uppdrag och har gått från att vara en institution där böcker lånas till att vara en samhällstjänst.

Med hjälp av statsbidrag har till exempel den uppsökande verksamheten med läsfrämjande insatser på Barnvårdscentral, förskola och skola kunnat genomföras. Filmer med information om vikten av läsning riktade till vårdnadshavare har tagits fram. Målet för verksamheten är att nå en bred målgrupp med så brett utbud som möjligt.

Personalstyrkan motsvarar i stort verksamhetens behov utifrån nuvarande organisation. Personalen hanterar komplexa arbetsuppgifter, vilket ställer krav på flexibilitet.

Definierade utvecklingsområden är utökning av utbud med författarbesök, möjligheter för elever till läsläsning och även att utveckla det kreativa konstnärliga uttrycket, vilket fått stå tillbaka på grund av resurser och ekonomi.

ORGANISATION

I kommunen finns ett huvudbibliotek och två filialer. Huvudbiblioteket finns i centralorten, filial i Gusum och ett integrerat folk- och skolbibliotek finns i Ringarum. Enheternas öppettider varierar. Under öppettiderna är biblioteken bemannade fullt ut.

Öppettider								
	Må	Ti	On	To	Fr	Lö	Sö	Sommarstängt
Valdemarsvik	10-18	10-18	10-18	10-18	10-17	11-13	Stängt	
Gusum	13-17	Stängt	10-17	Stängt	Stängt	Stängt	Stängt	x
Ringarum	Stängt	10-18	Stängt	Stängt	Stängt	Stängt	Stängt	x

Sammanlagt har biblioteksverksamheten 555% i tjänstefördelningen fördelat på fem anställda. En anpassning med neddragning om 80% är genomförd och gäller från juli 2023.

Personal 2023		
Kompetens:	Tjänstgöringsgrad:	Övrigt:
Bibliotekarie	100%	
Bibliotekarie	100%	Varav 25% skolbibliotekarie med kostnad för skolan.
Bibliotekarie	100%	Varav 25% skolbibliotekarie med kostnad för skolan.
Biblioteksassistent	80%	*Anpassning.
Biblioteksassistent	75%	
Biblioteksassistent	100%	
Totalt:	555%	

*Anpassning från 23-07 innebär att personalen minskas med 80% till totalt 475%.

STATISTIK

De nyckeltal som används i översynen är hämtande från statistikbasen *Kolada* och verksamhetens egna dokumentation. Statistik visar att det finns en variation mellan enheterna vad gäller antal besökare och utlån. Gusum har lägre utlåningssiffror än Ringarum, men trenden är positiv.

Perioden 220101- 221231	Utlån	Aktiva låntagare	Besök*
Valdemarsvik	30 985	1 401	36 563
Gusum**	2 950	214	1 167
Ringarum**	7 554	198	3 298

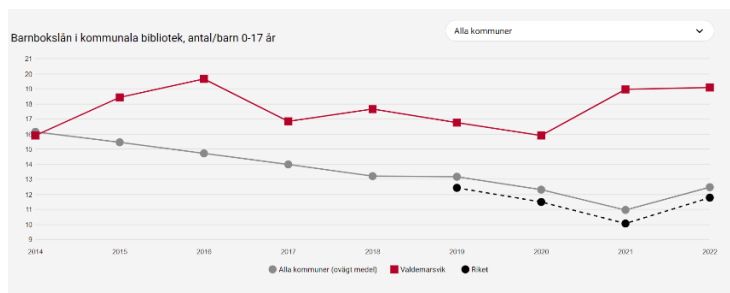
Perioden 230101- 230510	Utlån	Aktiva låntagare	Besök*
Valdemarsvik	9 789	837	13 783
Gusum**	1 344	146	772
Ringarum**	3 162	137	1 310

* Föreläsningar, information, digital utbildning, föreningsliv, utställningar etc.

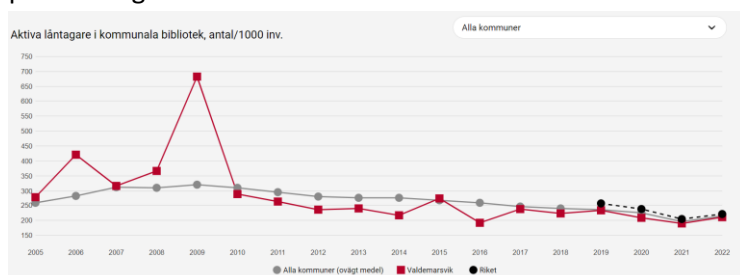
**Gusums elever är inte med i statistiken (utlån sker i skolbiblioteket) medan Ringarums skolas elever är medräknade.

Statistik hämtad från Kolada visar vid en jämförelse att utlåningsstatistik för åldrarna 0–17 är positiv för kommunens del. Tillgänglighet utifrån öppettid visar vid jämförelse att Valdemarsvik har mindre öppet än både jämförbara kommuner storleksmässigt och med riket som helhet.

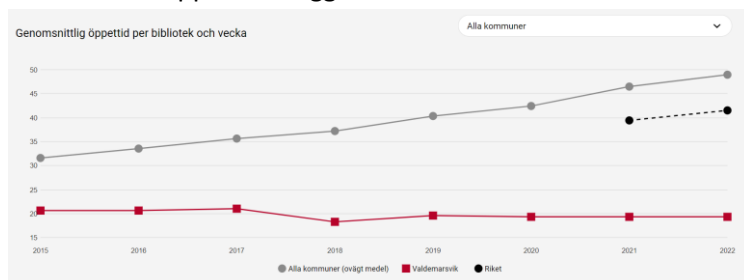
Valdemarsviks biblioteksverksamhet visar positiv utlåningsstatistik jämfört med riket (2014–2022) och jämförbara kommuner utifrån invånarantal för åldrarna 0–17 år.

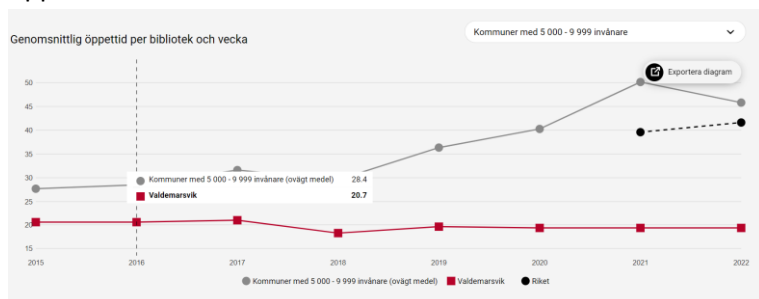
När det gäller aktiva låntagare jämfört med riket och kommuner av liknande invånarantal placerar sig kommunen i nivå med riket.

Bibliotekens öppettider ligger under riket som helhet.

Även vid en jämförelse med kommuner av likande storlek ligger Valdemarsviks lägre med öppettider.

EKONOMI

Budget för 2023 visar en prognos med ett underskott om 700 tkr. De stora posterna i verksamhetens budget är löner och lokalkostnader. 2023 erhåller biblioteksverksamheten statsbidrag *Stärkta bibliotek* och *Läsfrämjande lyftet* om totalt 785 tkr för att upprätthålla kvalitet, utbud och bredd. Det finns en fara i att bygga verksamhet utifrån statsbidrag, då dessa kan komma att förändras.

Kod	Verksamhet	Budget KF			Statsbidrag Kulturrådet					NETTO
		Kostnader	Intäkter (projekt, moms, IKE, övriga bidrag)	Netto	Stärkta bibliotek	Läsfrämjande lyftet	SKAPANDE SKOLA	KULTURSKOLA STATENS KULT.	Kostnad	
32	BIBLIOTEK	3 100	0	3 100	749	36	0	0	785	3 100
	Totalt	3 100	0	3 100	749	36	0	0	785	3 100

LÖN – OCH LOKALKOSTER

Lönekostnaden för 2022 uppgick till 1 938 tkr. Summan inkluderar statsbidrag för 1,5 tjänster; en 100% bibliotekarietjänst och 50% skolbibliotekarie. För den senare upphör statsbidrag juni 2023. En anpassning är genomförd från juli 2023. Ekonomisk effekt ses i prognos för lönekostnad för 2024.

Lokalkostnader är fördelade enligt följande:

- Gusums filial finns i Folket Hus där lokaler hyrs för en årskostnad om dryga 113 tkr. Ingen höjning av hyran för 2023.
- Ringarums folkbibliotek är integrerat med Ringarums skolas skolbibliotek. Ingen hyreskostnad debiteras folkbiblioteket.
- Huvudbiblioteket i centralorten hyr lokaler av *Centrumhuset*. Månadshyran för 2023 har höjts från 47 000 till 64 864, vilket utgör en årshyra 2023 om 778 368.

Tilldelning		Utfall		Lönekostnad			Hyreskostnad 2022		Hyreskostnad 2023	
2022	2023	2022	2023 prognos	2022	2023 prognos	2024 prognos	Gu	V-vik	Gu	V-vik
3 163	3 100	3 184	3 800	1 938	2 390	2150	113	564	113	778

OMVÄRLDSORIENTERING OCH AKTUELL FORSKNING

Vadstena kommun har ett likande invånarantal som Valdemarsviks kommun. Därför är kommunen intressant att titta på ur ett biblioteksperspektiv. Vadstena har organiserat biblioteksverksamheten med ett huvudbibliotek och en filial. Verksamheten har en total grundbemanning om 4 x100 procent. Öppettiderna är generösa utifrån en modell kallad *Meröppet* som innebär att bibliotekets lokaler och utbud finns tillgängliga under ett stort antal timmar, men är obemannat vissa tider.

Huvudbibliotek:

- Öppettider må- sö kl. 8-21
- Bemannat: må-fr kl. 10-14

Filial:

- Öppettider må- sö kl. 8-18
- Bemannat: to kl. 10-14

FOLKBIBLOTEK I GLESBYGD UTIFRÅN ETT DEMOKRATIPERSPEKTIV

Joacim Hansson, professor vid Linnéuniversitet, forskar kring vad det innebär att arbeta på mindre bibliotek. Det finns flera utmaningar som att arbetet ofta innebär att hantera många uppdrag. De breda uppdragen ställer krav på medarbetarnas kompetenser och förmåga att hantera komplexa arbetsuppgifter. Samverkan är därför en viktig faktor för att kunna uppfylla bibliotekslagens alla skrivelser och de förväntningar.

BIBLIOTEKETS ROLL I HÅLLBAR UTVECKLING

Lisa Engström med flera, Lunds universitet, behandlar bibliotekens roll i hållbar utveckling. Agenda 2030 skriver fram tillgång till information och möjligheten att delta i samhällsfrågor där biblioteken kan göra skillnad för ökad delaktighet och tillgänglighet. De mindre biblioteken har inte alltid resurserna utifrån bibliotekens breda uppdrag, inte minst vad gäller digitalisering av verksamheten.

LÄSFÖRMÅGA, NÅGRA OLIKA PERSPEKTIV

Erixon m fl. menar att man är politiskt enig om att förmågan att läsa är en ödesfråga när det gäller utbildning, demokratin, social rättvisa och ekonomisk konkurrensförmåga. En utvecklad läsförståelse är viktig för att kunna delta i det demokratiska samtalet. En försämrad läsförståelse riskerar att urholka grunderna för demokratin. Det framkommer i studien *Ett demokratilyft för Sverige?* (Erixon, P-O med flera, 2018).

Forskning visar att läsning har betydelse både för elevers språkutveckling och för förmåga till fantasi och inlevelse. Skolbiblioteksverksamhet främjar läsning och bildning. Genom att erbjuda en stimulerande läsmiljö och ett varierat utbud av texter kan skolbibliotek stödja skolans läsundervisning (Skolverket, 2023).

PIRLS 2021 är en internationellt jämförande kunskapsmätning som undersöker elevers kunskaper i och attityder till läsning i årskurs 4. De svenska resultaten ligger fortsatt över genomsnittet jämfört med de EU- och OECD-länder som deltar. De lågpresterande eleverna och andelen elever som inte alltid talar svenska i hemmet har ökat sedan 2016 och resultaten för dem har försämrats.

Svenska elever använder mera tid till läsning på fritiden 2021 jämfört med 2016. Pojkarna har ökat sitt bokläsande, men flickorna läser fortfarande böcker oftare än vad pojkarna gör. Elever som inte alltid talar svenska i hemmet är mer positiva till att läsa medan svenska elevers inställning till läsning är mindre positiv än inställningen bland länderna i EU/OECD i genomsnitt.

FRAMTID

Översynen visar biblioteks roll och betydelse i ett öppet och demokratiskt land. De nationella riktlinjernas fokusområden för biblioteksverksamhetens kvalitet och utveckling är värda att beakta:

- ett biblioteksväsende som är tillgängligt och relevant för alla
- ett biblioteksväsende som bidrar till och följer samhällets utveckling
- en välfungerande nationell infrastruktur för biblioteksväsendet

En kostnadseffektivisering av kommunens biblioteksverksamhet innebär olika följder. Flera alternativ för en kostnadseffektivisering kan diskuteras:

- Gusum - obemannad filial med utökade öppettider → innebär kostnader för tillgänglighet via bank-ID etc.
- Integrera filial Gusum i skolans lokaler → besparing hyreskostnad om 113 tkr/år samt el etc.)
- Nedläggning av filial Gusum → besparing lokalkostnad om 113 tkr/år kostnad för el etc. samt eventuell personalkostnad. I realiteten är anpassning av personal genomförd utifrån anpassning juli 2023.
- Se över öppettider och bemanning → besparing personal se ovan.

Oaktat alternativ i syfte att kostnadseffektivisera uppstår konsekvenser. Förändringar kan komma att påverka kvalitén utifrån utbud, tillgänglighet och öppettider. Det ska ställas mot vad kommunen klarar ekonomiskt.

Störst effekt på kostnad har neddragning av tjänster. Det medför att biblioteksverksamhetens organisation måste ses över. En anpassning av antalet tjänster har genomförts vid halvåret 2023 med effekt budgetåret 2024.

KÄLLFÖRTECKNING

- [Regional biblioteksplan för Östergötland 2020-2023](#)
- [Regional biblioteksplan för Östergötland 2024-2027 Remissversion](#)
- [strategi-for-ett-starkt-biblioteksvasende-20222025.pdf \(kb.se\)](#)
- <https://digiteket.se/inspirationsartikel/angelagen-forskning>
- <https://www.skolverket.se/publikationsserier/rapporter/2023/pirls-2021>
- [Kommunal biblioteksplan 2021-2024](#)
- *Ett demokratilyft för Sverige?* Erixon, P-O., Löfgren, M., 2018

(4)

Nämnd.2023.6

Frågor

Kommunstyrelsens barn- och utbildningsutskotts beslut

Ärendebeskrivning

Beslutsunderlag

Beslutet skickas till

Xxxxx

Akten